

nova Delavska enotnost

številka 23 / letnik 59 / Ljubljana, 15. junij 2000

Glasi

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

Sindikati skupaj protestirali proti delodajalcem

To sredo je bil pred Palačo gospodarstva v Ljubljani protestni shod vseh štirih sindikalnih central. Več kot 2000 udeležencev – velika večina članov ZSSS – je protestiralo proti delodajalcem, še posebej proti Gospodarski zbornici Slovenije, ki leto dni zavlačuje pogajanja o spremembah plačne politike.

Protestniki so gospodom iz organizacij, ki imajo sedež v tej palači, sporočili, da sprenevedanja njihovih predstavnikov na pogajanjih ne sprejemajo več in da bodo jeseni, če prej ne bo izboljšanja, prišli v še večjem številu.

Pogajanja naj bi se nadaljevala že prihodnji teden. Taktat bo prva priložnost nove vlade, da pokaže, na katero stran se bo postavila.

Delavke in delavci podjetja BPT iz Tržiča stavkajo že od ponedeljka. Zahtevajo zlasti odstop direktorice, ki tepta njihovo človeško dostojanstvo. Ker nadzorni svet njihove zahteve še ni sprejel, so se za pomoč obrnili tudi na nove ministre in druge družbene ustanove. V torek jih je obiskal minister za gospodarstvo Jože Zagožen, v sredo pa minister za delo Miha Brejc. Oba sta jim obljubila pomoč pri uresničevanju stavekvnih zahtev. Stavkajoči delavci pa so proti svoji direktorici sprožili tudi kazenski postopek in ji v torek onemogočili vstop v podjetje.

Delavke in delavci so se za stavko odločili šele potem, ko številni njihovi poskusi ureditve razmer niso bili uspešni, zato so trdno odločeni vztrajati vse do odstranitve nepriljubljene direktorice.

O stavki v BPT več na strani 4 in 5

Protestni shod vseh sindikalnih central

Bodo shodi pred "Esmeraldo" postali nadaljevanka?

Lenart je tokrat upodobil Jožka. Predsednik GZS med udeležence ni prišel, pokazal se je le na terasi ob svoji pisarni. Njegovi so poskrbeli za okrepitveno varnostno službo.

Kakšnih dva tisoč članov ZSSS, KNSS-Neodvisnosti, Pergama in Konfederacije 90 se je to sredo dopoldne zbralo na Železni cesti pred naseljem Zupančičeva jama v Ljubljani. Od tod so v koloni krenili po Linhartovi, Dunajski in Dimičevi pred Palačo gospodarstva, kjer domujeta Gospodarska zbornica Slovenije in Združenje delodajalcev Slovenije.

Protestniki so se ob Železni cesti začeli zbirali že kmalu po osmi uri, med prvimi so prišli udeleženci iz Domžal, Celja ... Številni so se koloni pridružili na poti do prizorišča in na samem shodu.

Ob 11,15 je na ploščadi pred Palačo gospodarstva iz zvočnikov zadonela Internacionala in številni udeleženci so se pridružili refrenu *Že se ljudstvo je zbralo, v zadnjo borbo že hiti ...*

Kolono protestnikov je policija skrbno usmerjala in varovala. Poleg prometnikov in snemalcev smo opazili tudi policista na kolesu.

Dolenjci in Belokranjci so združeni prišli skupaj.

Prvi govornik Drago Lombar (KNSS-Neodvisnost) je uvodoma povedal, da so protestniki prišli, da bi gospodom povedali, da jim je dovolj zavlačevanja in sprenevedanja o tem, da gre delavcem dobro. Poudaril je, da je najbolj sporno vprašanje, o katerem se predstavniki delodajalcev niso pripravljali pogajati – uskladitev izhodiščnih plač z minimalno plačo. Ta sindikalna zahteva mora biti uresničena že na pogajanjih prihodnje sredo. Delodajalci kršijo sprejeti dogovor o plačni politiki, saj niso začeli pogajanj o spremembah kolektivnih pogodb dejavnosti.

Udeležence shoda je pozval k podpori stavka-jočim delavcem BPT, kar so ti potrdili z gromkim aplavzom.

Drugi govornik Dušan Rebolj (Pergam) je najprej predlagal povečanje najnižjih izhodiščnih plač za deset odstotkov. Sindikati so po njegovih besedah pripravljani na pogajanja. Če se pogajalci, ki zastopajo delodajalce, zgovarjajo, da nimajo pristojnosti, naj odidejo, da se bodo lahko pogajali drugi.

Ko je Rebolj omenil, da plače direktorjev bezljajo čez vse meje, so udeleženci začeli skandirati: Lopovi, lopovi, lopovi ...

Zaključil je z besedami, da se delodajalci motijo, če računajo na razbitje sindikatov. Če bo potrebno, se bodo sindikalisti pred Palačo gospodarstva jeseni zbrali v še večjem številu.

Sindikalisti iz Podravja so med drugim glasno skandirali Maribor, Maribor, Maribor ...

Kolona je do cilja potrebovala kar pol ure.

Tretji govornik **Dušan Semolič** je najprej obsodil vse direktorje, ki ponižujejo delavce. Od ljudi direktorji ne smejo zahtevati več kot od strojev. Ne smejo misliti le na dobiček, in prav nič kako živijo tovarniški delavci.

Lastniki naj za direktorje postavljajo takšne ljudi, ki bodo delavce vodili k boljšemu in dostojnejšemu življenju. Sindikati ne smejo dopustiti, da se vse spremembe v družbi dogajajo na škodo delavcev. Tudi delavci imajo pravico, da za pošteno opravljeno delo prejmejo pošteno plačilo, ne pa da so reveži pred bogato izložbo.

Sindikati zahtevamo pogajanja in konec blefiranja! Pravice do boljšega življenja naj nima le ozek sloj privilegiranih, ampak tudi delavci!

Če nas danes ne boste poslušali, se bomo vrnili v še večjem številu! Če ne bo šlo zlepa, bo šlo zgrda, je opozoril Semolič.

Spoštovani delodajalci, prav malo vas cenimo, je za začetek povedal **Boris Mazalin** (Konfederacija 90). Če se ne bomo mogli pogajati, vas bomo cenili še manj.

Že skoraj leto dni poslušate zahteve štirih predsednikov sindikalnih central, čas je, da poveste svojo besedo. (Ob tem so udeleženci skandirali: lopovi, lopovi, lopovi ..., hočemo Čuka, hočemo Čuka, hočemo Čuka ...) Pri pogajanjih se skrivate za povprečji in ne upoštevate, da plače menedžerjev naraščajo hitro, plače delavcev pa zelo počasi. Povprečja pa ne odlikujejo dejanskih razmer, v katerih živijo delavci.

Če pogajanja ne bodo dala rezultatov, bodo shodi pred "Esmeraldo" podobni znani TV-nadaljevalki.

Po končanem shodu je iz zvočnikov zadonela znana italijanska revolucionarna pesem Bella ciao, bella ciao ...

Franček Kavčič

Napisi na transparentih - kritika delodajalcev.

Nova knjiga!

Priročnik o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po novem

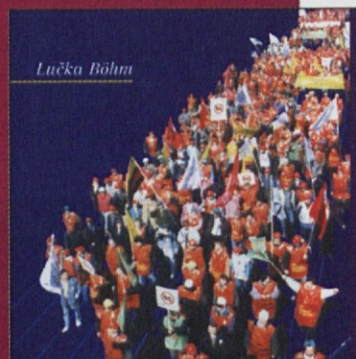
Avtorica **Lučka Böhm** je priročnik posvetila vsem 20.000 udeležencem protestnega shoda Za varno starost 28. marca 1998 pred poslopjem državnega zbora. Beseda Svobodnih sindikatov je na pogajanjih imela večjo težo prav zaradi množične podpore sindikalnega članstva.

S priročnikom želi avtorica pomagati vsakomur, ki se bo znašel pred vprašanji v zvezi s pokojninskim in invalidskim sistemom.

V njem so primeri, kako si sami izračunamo datum upokojitve. Avtorica nam razloži tudi, kako lahko izračunamo, kolikšno pokojnino bomo imeli. Hkrati je v priročniku tudi celoten zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Lučka Böhm

Priročnik o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po novem

Naročilnica

Naročamo izvod(ov) **Priročnika o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po novem** avtorice **Lučke Böhm**. Cena za izvod je 2800 tolarjev (v ceno je vključen davek na dodano vrednost).

Priročnik(e) nam pošljite na naslov

Naslov plačnika

Davčna številka plačnika

Naročilnico pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Priročnik lahko naročite tudi po faksu 061/317-298.

Podpis in žig odgovorne osebe

Delavke in delavci BPT iz Tržiča so skladno z napovedjo začeli ta ponedeljek stavkati. Zahtevajo zlasti odstop izjemno nepriljubljene direktorice Doris Tudor, za katero trdijo, da tepta njihovo človeško dostojanstvo. Ker nadzorni svet te njihove zahteve (še) ni sprejel, bodo stavko nadaljevali do izpolnitve osrednje zahteve.

S stavkajočimi smo se pogovarjali v ponedeljek dopoldne, ko se je večina delavcev zbrala ob vhodu v podjetje. V stavkovne zahteve so poleg odstopa direktorice zapisali tudi izplačilo regresa za letni dopust za leti 1998 in 1999 ter izplačevanje plač skladno s kolektivno pogodbo. Direktorici očitajo marsikaj, napisali so celo vrsto njenih kar hudih oblik pritiska na zaposlene. Ž dela je zaradi nje odšlo najmanj 20 vodstvenih in strokovnih delavcev. Vodjo konfekcije in izvoza **Igorja Horjaka** je direktorica odpustila prejšnji petek z obrazložitvijo, da je preveč socialen in da ni izpolnil njenih pričakovanj. Ta nesocialnost se kaže v tem, da delavkam norm ni povečal za 20 odstotkov. Ni jih tudi spravil v kot in tolkel. Večkrat se je zavzel za delavke, ki so pri delu omagale in za hip sedle. Vse to mu je očitala Tudorjeva. Horjak se je direktorici verjetno zameril tudi s tem, da je sindikat obvestil o številnih napakah in nepravilnostih pri vodenju podjetja. Na vrh spiska je postavil uvoz tkanine iz Nemčije za program Soča, ki bi jo lahko v BPT stkali sami, če se direk-

Delavke in delavci Bombažne predilnice in tkalnice Tržič stavkajo

Direktorica mora oditi

ta delavec sedaj uživa pomirjevala. **Danico Plajbes**, nabavno referentko, je najprej razporedila za oskrbnico planinske koče, kasneje za vodjo skladišč, še kasneje na čakanje ... Pri izročitvi ene od odločb ji je bilo povedano, naj se čimprej odstrani iz podjetja. Sedaj pakira izdelke. Zadnji dve leti ta delavka ni mogla izkoristiti niti letnega dopusta in tudi ona je pomoč poiskala pri psihiatru.

Veziljo **Majdo Horvat** je direktorica najprej premestila za vodjo pakirnice. Prejšnji mesec ji je očitala, da ni sposobna, in jo spodila domov. Delavka je odšla k zdravniku in dal ji je bolniško. Grozi ji disciplinska.

Angelca Bohinc, vodja konfekcije, 30 let dela v BPT, je bila ozmerjana, da ni sposobna vodenja konfekcije. Pred delavkami ji je direktorica

pozitivno poslovanje vsak mesec narediti za 80 do 90 milijonov tolarjev izdelkov. Verstovšek v nadzornem svetu zastopa Abanko največjega lastnika, ki ima 29-odstotni lastniški delež. Delavci in bivši zaposleni so v zadnjem času izgubili kontrolni delež.

Kolikšna je vrednost BPT Verstovšek, ni vedel povedati. Dezinvestiranje pa se bo po

Franc Toporiš, predsednik STUPIS-a v podjetju, šikaniranje delavcev primerja s taboriščem.

Igor Horjak, vodja konfekcije in izvoza, je bil odstranjen, češ da je preveč socialen.

Na transparentih so bili večinoma napisi zoper direktorico

torica ne bi odločila za zaprtje tkalnice. Ker je uvozu te tkanine pisno nasprotoval, je direktorica dobila kolerični napad in nanj močno vpila. Naredila pa je seveda po svoje.

Podobno sporen je za Horjaka tudi uvoz predragih posteljnih garnitur iz Hrvaške, narejenih v Indiji, saj jih ima BPT v skladišču gotovih izdelkov dovolj, le prodati bi jih morali. Čeprav je direktorica Horjaku prepovedala vstop v podjetje, ga delavci vzeli v zaščito.

Preganjanje delavcev se je začelo že pred letom in pol, ko je direktorica iz podjetja spodila nekdanjega predsednika sindikata **STUPIS Senada Golubovića**. Kasneje je šikanirala **Jožeta Slaparja**, ki se je pri delu usposobil za vzdrževanje vseh strojev. V najhujši vročini ga je poslala čistiti okna, pomita dan prej. Ker mu je ukazala še več takšnih nepotrebnih opravil,

tudi očitala, da ima nesposobnega moža (tudi on dela v konfekciji). Delavka je zbolela, dala odpoved in je sedaj brezposelna brez nadomestila.

Delavkam, ki so lani decembra naredile po 20 nadur, ni plačala ničesar. Brez obrazložitve jim trga od plače tudi do 30 odstotkov. Takšni delavci prejmejo v plačilni kuverti le po 24.000 tolarjev.

Predsednik nadzornega sveta **Vito Verstovšek** je novinarjem po pogovoru s stavkovnim odborom v ponedeljek ob 8,30 dejal, da seja nadzornega sveta še ni sklicana in da zato o zahtevah stavkajočih še ni odločitve. Za Tudorjevo je dejal, da ima podporo nadzornega sveta (v njem je poleg njega le še Marko Hočvar, tretje mesto, predvideno za predstavnika zaposlenih, je prazno). Dodal je, da razmišljajo le o okrepitvi uprave, v kateri naj bi poleg sedanje direktorice (zaradi kontinuitete) bili še dve osebi. To okrepitev bi lahko uresničili septembra. Za poslovne rezultate BPT je dejal, da so šibki. Lani je konsolidirana izguba znašala 50 milijonov tolarjev, kar je bilo pokrito v breme rezerv. Letos naj bi pridelali že 40 milijonov tolarjev izgube, vendar so možnosti, da bo že septembra rezultat boljši. V BPT bi morali za

njegovih besedah nadaljevalo.

Kot nam je povedal **Franc Toporiš**, predsednik STUPIS-a v BPT, v katerem je 130 od 200 zaposlenih (v podjetju deluje tudi KNSS), je direktorica hotela stavko preprečiti na različne načine. Sindikata nasploh sploh ni priznavala in se že dolgo časa ni odzvala niti na njegova pisna opozorila. Čeprav sta oba sindikata izvedla med zaposlenimi pisno izjavljanje o pripravljenosti za stavko in jo napovedala po vseh pravilih, je trdila, da imata lažne listine. Poleg tega je sama sklicevala zbere delavcev in jih skušala odvrniti od stavke. Trdila je, da bo takoj po začetku stavke uveden stečaj. Razmere v podjetju so za delavke in delavce slabše so primerljive s tistimi v taboriščih.

Kar 50 zaposlenih je zadnje čase doma, saj je direktorica zaprla tkalnico. Drugi delavci in delavke pa so lahko vsak hip poslani na kako delo, ne da bi bili zanj sploh niso usposobljeni. Delovnih oblek zaposleni niso dobili že dve leti.

Stavkajoči so za torej povabili na tovarniško dvorišče druge prebivalce Tržiča, naj se jim pridružijo. Na zborovanju so sprejeli poziv direktorici Doris Tudor, naj odstopi. Vanj so med drugim zapisali, da brez delavcev tovarne ne more voditi. Z odstopom naj jim da možnost, da si pod drugim vodstvom služijo grenak kruh tekstilnega delavca. V treh letih, odkar je njihova direktorica, so se prepričali, da ne more zagotoviti uspešnega poslovanja BPT. Ker ji poziva k odstopu niso mogli izročiti, so ga prilepili na vrata in okna njene pisarne. Direktorica pa je zaradi tega poklicala policijo.

Franček Kavčič

Delavke in delavci Frizerstva Maribor so v ponedeljek zjutraj začeli stavkati. Na ta način 76 zaposlenih zahteva izplačilo plače za april, regresa za malico, potnih stroškov in nadomestila za izmensko delo za isti mesec. Zahtevajo tudi poplačilo dodatka za minulo delo za leto dni nazaj, odkar jim vodstvo podjetja tega dodatka ne izplačuje več. Stavkali bodo do izpolnitve stavkovnih zahtev.

Delavke so stavko napovedale že v začetku prejšnjega tedna. Od vodstva podjetja so zahtevale, naj stavkovne zahteve izpolni do 9. junija. Ker zaposleni do konca minulega tedna niso dobili aprilske plače, so v ponedeljek zjutraj številne stranke ostale pred zaprtimi vrati frizerskih in pedikerskih salonov.

Sicer pa so delavke in delavci Frizerstva Maribor nezadovoljni že skoraj leto dni, odkar je večinski lastnik podjetja Sebastijan Zemljič odstavil nekdanjo direktorico Lidijo Dumanič in za krmilo podjetja poprijel sam.

Po besedah **Branke Jurak**, sekretarke območnega odbora sindikata obrtnih delavcev v Podravju, v Frizerstvu Maribor ne spoštujejo kolektivne pogodbe že skoraj leto dni, odkar je na čelu podjetja njegov večinski lastnik. Delavkam in delavcem je vodstvo podjetja ukinilo dodatek na delovno dobo, samo redkim pa priznava pravico do povračila potnih stroškov. Večina zaposlenih ne prejema niti stimulacije po prometu, ki jim pripada po pravilniku o nagrajevanju.

Sindikati so pristojne organe, med njimi tudi inšpekcijo za delo,

Stavka v Frizerstvu Maribor

Zaradi DDV-ja direktor nima denarja za plače

že pred stavko obvestil o kršitvah kolektivne pogodbe in delovnopravne zakonodaje. Sindikat bo delavkam pomagal tudi, če se bodo odločile tožiti podjetje. Za tožbe se še niso odločile, ker bi morale ob vložitvi tožbe plačati od sedem do deset tisočakov takse. To pa za delavke in delavce ni majhen znesek, saj večina prejema mesečno plačo okoli 50.000 tolarjev neto.

Čeprav so ponedeljek ves dan potekala pogajanja med stavkovnim odborom in vodstvom podjetja, kompromisne rešitve niso našli. Vzdušje na stavki je bilo zelo naelektrjeno, vodstvo podjetja je dokaj burno reagiralo na prisotnost novinarjev na seji stavkovnega odbora.

Direktor podjetja **Sebastijan Zemljič** je posebej za naše glasilo povedal, da vodstvo podjetja plač ne more izplačati zaradi trenutnega finančnega položaja. Slab finančni položaj naj bi bil zlasti posledica uvedbe davka na dodano vrednost, saj podjetje plačuje za okoli 20 milijonov tolarjev več davkov. Med zavezanci za plačilo davka na dodano vrednost je le okoli 20 odstotkov frizerskih podjetij in obratovalnic, 80 odstotkov pa jih ima tako majhen promet, da jim davka na dodano vrednost ni treba plačevati. Ker so po Zemljičevih besedah večja podjetja oškodovana, je več podjetij skupaj že sprožilo postopek na ustavnem sodišču. Direktor Zemljič je izrazil upanje, da bodo na pogajanjih s stavkovnim odborom vendarle našli kompromisne rešitve.

T. K.

Delavke in delavci Frizerstva Maribor stavkajo za izplačilo aprilske plače.

PRAVNI SVETOVALEC

Piše:
Katarina Lavrin, dipl. iur.

Dodana delovna doba velja le za pokojninske pravice

Vprašanje: Pred kratkim sem si dala v delovno knjižico vpisati leto dni posebne zavarovalne dobe na račun otroka, ki sem ga rodila, preden sem se zaposlila. Zanima me, ali lahko na podlagi te posebne dobe od mojega delodajalca zahtevam, da mi že letos izplača jubilejno nagrado, ki bi jo sicer morala prejeti šele naslednje leto. Zanima me tudi, ali mi morajo to posebno dobo upoštevati tudi pri dodatku za delovno dobo pri plači.

Odgovor: Ne. Za prejemke, povezane z delovno dobo (jubilejne nagrade, dodatek za delovno dobo), se upošteva delovna doba, vpisana v delovno knjižico, razen dokupljene, beneficirane in posebne zavarovalne dobe. Se pravi, upošteva se samo dejanska delovna doba v Sloveniji ali v tujini.

Lučka Böhm, svetovalka
Predsedstva ZSSS

Oktobra letos delavka še ne more v pokoj

Vprašanje: Delavka bo oktobra letos dopolnila hkrati 35 let pokojninske dobe in 51 let starosti. Ima enega otroka. Zaposlila se je na 16. rojstni dan. Kdaj se bo lahko upokojila?

Odgovor: Pokojninske dobe ima več kot dovolj, za starostno upokojitev pa mora izpolniti še drugi pogoj – minimalno upokojitveno starost. Ženske se tudi na račun različnih olajšav ne morejo upokojiti pred 53. rojstnim dnevom. Edina izjema je beneficirana delovna doba. Te pa delavka nima. Svoj 53. rojstni dan bo delavka dopolnila leta 2002. Takrat pa bo za ženske s polno pokojninsko dobo že veljala najnižja splošna možna upokojitvena starost 54 let. Ta se ji sicer res lahko zniža na račun otroka (le če je otrok slovenski državljan) in dveh let zavarovanja pred 18. rojstnim dnevom, toda ker je njen rojstni dan oktobra, skupnega znižanja za 3,5 meseca ne bo dovolj in se mora sprijazniti z upokojitvijo v letu 2003. Leta 2003 znaša upokojitve-

na starost že 54 let in 4 mesece. Leta 2003 pa ji na račun otroka že pripada znižanje za 2 meseca, na račun dveh let zavarovalne dobe pred 18. rojstnim dnevom pa 4 meseci. Skupno znižanje upokojitvene starosti je tako 6 mesecev. Upokojila se bo torej lahko avgusta 2003, ko bo stara 53 let in 10 mesecev. Ker bo delavka do takrat dopolnila 37,5 leta pokojninske dobe, jo čaka visoka odmera pokojnine. Za 34 let pokojninske dobe, ki jo je dopolnila do konca leta 1999, ji pripada 83 % odmere od pokojninske osnove, za 3,5 leta po reformi pa še 5,25 % ali skupaj pokojnina v višini 88,25 % pokojninske osnove. Če želi dobiti še višjo pokojnino, lahko to doseže s podaljšanjem pokojninske dobe.

NAJ SE VE ...

Ocena tveganja je sestavni del izjave o varnosti, ki jo prav vsak delodajalec mora obvezno pripraviti najkasneje do julija 2001. Ocenjevanje tveganja je sistematično evidentiranje in proučevanje vseh dejavnikov delovnega procesa, z namenom ugotoviti možne vzroke za nastanek poškodb pri delu, poklicnih bolezni, bolezni v zvezi z delom ter možnosti preprečevanja, odpravljanja in zmanjševanja tveganj.

Vir: Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja (Uradni list RS, št. 30/2000), s katerega zahtevami morajo delodajalci uskladiati delovna mesta najkasneje do 27. 7. 2001.

Janezu Justinu teče že deseto leto profesionalnega vodenja sindikata KNG v kranjski Savi. Zaradi izkušenj, v zadnjih letih obogatenih še z odnosi s pravim kapitalistom, ameriško multinacionalko Goodyear, je nadvse primeren za pogovor o pogojih delovanja sindikata v današnjih razmerah v Sloveniji. Ob tem pa je še član nadzornega sveta Save, pa predsednik republiškega odbora KNG in še kakšno funkcijo bi mu našli. Skratka, človek z bogatimi izkušnjami, ki mu je vredno prisluhniti.

“Sava zdaj ni več, kar je bila še pred nekaj leti,” je začel pripovedovati. “Iz enovitega podjetja so nastale tri velike družbe, Sava d. d. kot mati s šestimi hčerinskimi podjetji, vsa so v lasti družbe matere, ter družbi Sava Tires ter Sava GEPE (Goodyear Engineer Product Europe) v večinskem lastništvu multinacionalke Goodyear.

Z lastniško in siceršnjo reorganizacijo nekdanje Save se je zelo spremenilo in po obsegu povečalo delovanje sindikata. Včasih smo imeli zaposleni v Savi enega delodajalca, zdaj imamo tri. Ohranili pa smo enovitost sindikata in tudi enovit svet delavcev.”

“Kako se je povečalo delo v sindikatu?”

“Z upravo smo se dogovorili, da imamo enkrat mesečno predstavniki zaposlenih (predsednik sveta delavcev, delavski direktor in predsednik sindikata) delovno srečanje z direktorji vseh treh družb. Tu se na osnovi dženelmskega dogovora sporazumemo o marsičem, na primer o višini regresa, o božičnici, tudi glede plač in tega se potem držimo. Potem sledijo pogajanja, toda na takem sestanku se dogovorimo, da se neka akcija začne.

Dogovorimo se tudi o načinu reševanja posameznih problemov. Enkrat mesečno torej pregledamo, kje so odprta vprašanja in česa se v prihodnje kaže lotiti.

Nadaljevanje tega je vsakomesečni sestanek zaupnikov vsake tovarne in s predstavniki sveta delavcev, kjer se dogovorijo za operativne zadeve, ki se tičejo problemov posameznih družb. Sestanke imamo tudi v vsakem profitnem centru znotraj tovarn. Tako so stiki med predstavniki zaposlenih in vodstvi pogosti in ažurni. Poleg tega lahko damo pobudo za izredno srečanje vsi iz vrhunske šesterice”, in sicer v roku osmih dni. Tako smo imeli celo po tri vrhunske sestanke na mesec, ko je bilo to potrebno.

Tako dobimo povratne informacije, brez katerih sindikat ne more delovati. Enkrat mesečno ima redno sejo tudi predsedstvo sindikata.

Dobro sodelujemo tudi s svetom delavcev, vanj smo kandidi-

Sindikat za Američane (več) bavljav

V kranjski družbi Sava imajo za večinskega lastnika pravega kapitalista, ameriško multinacionalko, zato je bil pogovor o sindikalnih izkušnjah zanimiv in vznemirljiv

rali tudi naše člane (in so bili izvoljeni), imamo pa tudi delavskega direktorja. Mi trije imamo vsak teden srečanje ob kavici pri meni. Tako se medsebojno informiramo, delavski direktor naša stališča prenaša naravnost do uprave, pa tudi nekatere stvari skupaj izpeljemo.”

“Obveščanje je jedro uspešnega delovanja sindikata, in to ne le predsedstva sindikata, pač pa tudi članov. Kako ta čas poteka obveščanje članov sindikata in zaposlenih v Savi?”

“S sindikalnimi zaupniki ohranjamo sprotne stike tako, da morajo po sporočila ali pošto v prostore sindikata, kjer ima vsak zaupnik svoj poštni predal. Tako ohranjamo neposredne stike, kar je za sindikat izrednega pomena.”

“To so stiki z zaupniki. Kaj pa obveščanje članstva?”

“Američani so v družbi Sava Tires uvedli zanimivo novost, ki so jo tam zaposleni sprva gledali z nezaupanjem. Zdaj so se že tako navadili, da jo že čakajo. V Savi Tires imajo vsak petek v času malice interno TV, na kateri ima tudi sindikat možnost sporočiti kaj važnega ali aktualnega. Malica traja skupno dve uri, 20-minutni program pa se ponavlja ves ta čas, tako da si ga lahko ogledajo vsi zaposleni.

V vseh podjetjih pa imamo oglasne table, katerih polovica je namenjena za sindikalna obvestila ali obvestila sveta delavcev, druga pa za obvestila delodajalca.”

“Imate pa tudi svoje tovarniško glasilo ...”

“Imamo več časopisov; kot sindikat KNG imamo že osem let mesečna sporočila. Imamo glasilo na ravni celotne družbe, pa glasilo družbe Sava Tires Profil, v podjetju Sava GEPE pa mesečnik Helvea (po drevesu, ki daje kav-

čuk). Poleg njih imamo še strokovna obvestila Signal, o varstvu pred nevarnimi snovmi in ravnanju z njimi.

Poleg tega imamo skoraj na vsakem vogalu sindikalnega zaupnika, ki je tudi važen člen v pretoku informacij. V predsedstvu sindikalne organizacije nas je 27 delavcev, v vsaki tovarni imamo tudi vodjo sindikalne podružni-

določen čas, je zdaj veliko nižje kot ob začetku delovanja novih podjetij Save.”

“Z ameriški delodajalci imate že precej izkušenj. Ali drži stereotip, da Američani ne marajo sindikata?”

“Drži oziroma bojijo se ga, bi dejal. Prve stike smo vzpostavili že med pogajanjem o prihodu Goodyeara v Savo, saj sem bil član

ce, s katerim vzpostavlja stik vodstvo tovarne, če je potrebno. Vseh zaupnikov in njihovih namestnikov je preko 50. Izdali smo tudi priročnik ‘Za savčane’, v katerem je sklop načinov varovanja delavskih pravic. V njem pa je predstavljen tudi naš sindikat z vsemi ugodnostmi za člane. To brošuro smo namenili vsem članom kolektiva Save.

Pred kratkim smo se na letni seji sindikata dogovorili, da bi zaradi širitve Save na druga področja, v turizem in trgovino, od letos jeseni imeli poleg predsedstva še neformalno konferenco sindikatov. To bo konferenca sindikatov koncerna Sava d. d., sklicana enkrat do dvakrat letno. Mislimo, da je treba vse sindikate v Savi povezati, čeprav bodo delavci iz trgovin še vedno v sindikatu trgovine, turistični delavci v sindikatu delavcev turizma in gostinstva. Važno pa je, da so vsi deležni podatkov ne le o svojem podjetju, pač pa o celotni Savi.”

“Koliko zaposlenih je v članjenih v sindikat KNG?”

“Zaposlenih nas je okoli 3300, članov našega sindikata pa je okoli 2500. Število članov pa se je lani precej zmanjšalo, ko so se zadnji tehnološki presežki po stari pokojninski zakonodaji odšli iz podjetja. Moram reči, da v Savi številna zaposlenih nismo zmanjševali po kaki od ‘trdih’ metod.”

“Ali je podjetje delavce, ki so odšli, vsaj deloma nadomestilo z novimi? Novi lastniki so pred časom namreč napovedovali možnost povečevanja števila zaposlenih – ali je ta čas že napočil?”

“Tega je bilo malo, toda zaposlovali so za določen čas celo delavce v neposredni proizvodnji, torej na stalnih delovnih mestih. Sindikat se je temu uspešno uprl. Število delavcev, zaposlenih za

Savine pogajalske podskupine za odnose med ljudmi. Predložili smo jim vse gradivo o sindikatu v Savi, njegovi dejavnosti in vplivnosti. Bili so zelo presenečeni nad našo organiziranostjo in so skušali sodelovanje s sindikatom zmanjšati na čim manjšo mero. Le počasi so spoznali način našega dela in se pomirili ter sprejeli dejstvo, da bo v njihovi tovarni sindikat aktivno deloval.”

“Kaj pa pozitivne izkušnje, doslej so se z njimi pohvalili še v vseh slovenskih podjetjih v tuji lasti?”

“Američani spoštujejo dano besedo in zdaj, ko nas poznajo, sodelujejo zelo dobro. Na naše ‘izzive’ odgovarjajo takoj oziroma nadpovprečno hitro. Tega prej nismo bili navajeni, saj smo morali slovenske vodilne delavce podjetij večkrat prositi, urgirati itd. Ameriški direktor tovarne Sava Tires nam denimo ni mogel odgovoriti takoj, ker je bil na službeni poti, pa nam je s poti poslal opravičilo zaradi tega. Če smo od večine vodilnih dobili odgovor v štirinajstih dneh, smo bili zadovoljni, češ saj je šlo še kar hitro. Skratka, Američani so prinesli nekaj novega v odnosih.”

“Ali so se ameriške navade kaj prijele naših direktorjev?”

“Včasih sem nekolikanj ‘žleht’, ko na sestankih take stvari omenim, sicer kot informacijo in ne kot kritiko naših vodstev. Nekateri direktorji in vodje pač navade iz starih časov ohranjajo.”

“Kje se v sodelovanju med sindikatom in vodstvi zatika in kje prihaja do kršitev zakonodaje in delavskih pravic?”

“Strokovno je bilo ugotovljeno, da so problem vodstveni kadri na nižjih ravneh, nekateri se še vedno vedejo kot absolutisti. V zadnjem času smo imeli dva primera delovodskega nespo-

štovanja dogovora, sklenjenega na višjem nivoju. Vodstvo smo o tem obvestili in je takoj ukrepalo zoper tista dva delodajalca. Kako, sicer nismo izvedeli, vemo pa, da je uprava reagirala v prid spoštovanja dogovora.

Kar je dogovorjeno, se zelo spoštuje. Resda se je težko dogovoriti, zlasti še za plače. Američani dajo rade volje toliko, kot je dogo-

sprotno, vsepovsod nas povabi-jo zraven in nam prislunhejo. Zelo dobro sodelujemo z oddelkom za plače in s kadrovsko službo.”

“V prejšnjem režimu so imela podjetja zelo močno razvito skrb za tako imenovani družbeni standard. Ali je kaj od tega v Savi ostalo?”

“Sociala vse bolj beži iz tovarn. Toda še vedno imamo svoje po-

vojneno. Ko pa smo omenili možnost soudeležbe zaposlenih pri delitvi dobička, so dali jasno vedeti, da je dobiček izključna pravica lastnika. Morebiti so se pripravljali pogovarjati o delitvi dela dobička, če je ta večji od predvidenega, vendar ne v obliki soudeležbe pri dobičku, pač pa v kakšni drugi obliki stimulacije.”

“Ali so ameriški lastniki uveljavili kaj svojega v plačilnem sistemu?”

“Plačilni sistem je enoten za vso tovarno, razen stimulativnega dela. Kolektivno pogodbo spoštujejo. Ohranili smo tudi višino regresa, ki je bil že pred prihodom Američanov med najvišjimi v Sloveniji. Vsako leto dobimo tudi božičnico. Imamo tudi letne nagrade za najboljše delavce, in to v višini 1000 mark.

“Za kaj sindikat porabi svoj delež članarine?”

“Kupili smo si računalniško opremo, tako da smo bolj v toku dogajanj. Nekaj denarja gre za strokovno literaturo, veliko pa damo na izobraževanje. Dvakrat leto plačamo za vse sindikalne zaupnike in njihove pomočnike, torej za več kot 50 ljudi, dvodnevni izobraževalni seminar. Ker smo kot reprezentativni sindikat kandidirali tudi kandidate za svet delavcev, smo zanje organizirali tudi seminar o delu v svetu delavcev. To je potrebno, saj je v novo izvoljenem svetu delavcev precej novih članov.

Imamo tudi sindikalni sklad, nepovratne in povratne pomoči. Vsak zaupnik ima možnost dodeljevanja določenega števila povratnih pomoči. Nepovratne podeljuje vodstvo sindikata na predlog zaupnika. Nekaj pomoči v izrednih primerih lahko razdeliva tudi predsednik in sekretar sindikata. Imamo tudi rezervni sklad.

Ker v Savi ne poznamo sejnin, sindikat nekaj na ta račun. Sam kot predsednik pa lahko nekaj denarja iz članarine porabim za podelitev nagrade zelo prizadevnim sindikalnim zaupnikom. Poleti, ko vlada sindikalno zatišje, jih ne podeljujem. Ob novem letu pa sindikat člane obdaruje z manjšim darilom.”

“Slišali smo, da imate v Savi zelo dobro vpeljan sistem pravnih pomoči za svoje člane.”

“Z delodajalci smo sklenili dogovor, da imamo v podjetju prav-

no pomoč in da se zaposlenim čas, ki ga prebijejo pri pravniku, šteje, kot da so delali. Pravno pomoč imamo ob ponedeljkih, v sindikalne prostore v tovarni pride pravnik.

Iz predsedstva sindikata pa smo določili nekoga, da koordinira sodelovanje sindikata pri disciplinskih postopkih in določi, kdo bo spremljal postopek.”

Janez Justin: Izkušnje z ameriški večinskimi lastniki so večplastne, menim pa, da bolj pozitivne kot negativne. Velik vtis je name naredilo njihovo spoštovanje dane besede in pripravljenost na sodelovanje.

“Ali imate veliko disciplinskih?”

“Jih je, vendar hujših prekrškov in hudih kršitev delovne obveznosti praktično ni in tudi izključitev iz podjetja je sila malo. Nekaj je bilo primerov pitja, kar je hujši prekršek, saj smo se dogovorili, da na delovnem mestu ne sme nihče imeti niti najmanjše sledi alkohola v krvi. Je pa tudi nekaj kršitev pravic delavcev, ki jih storijo delodajalci.

Tako so na primer delavce, ki so bili v bolniški zaradi lažjih poškodb, klicali v službo na opravljanje lažjih del, ki naj bi jih po mnenju delovodij kljub bolniški lahko opravljali. Pri tem smo nastopili zelo odločno in zagrozili tudi z inšpekcijo. Obstaja seznam del, ki jih lažji bolniki, denimo taki, ki imajo lažje poškodbe roke itd., zmerejo opravljanje tudi med bolniško. Vendar tiči problem drugje: če bi delavcu odredil lažje delo zdravnik, v sindikatu temu ne bi nasprotovali. Če delavca med bolniško (ki jo je predpisal zdravnik) na delo pokliče delovodja, in to se dogaja, pa ni prav.

Zato smo zaropotali, dosegli dogovor z vodstvi podjetij, da se to ne bo ponavljalo, ter povedali, da bomo ob ponovljenih primerih poklicali delovno inšpekcijo.”

“Skratka, ko zdravnik odloči, da ima delavec bolniško, velja njegova odločitev in ne koga drugega?”

“Tako je. Če zdravnik odredi bolniško, mora biti delavec v bolniški, ne pa na delu, pa čeprav lažjem od tistega, ki ga sicer opravlja! Zato smo v sindikatu vztrajali pri svojem in dosegli dogovor, da se to ne bo dogajalo. Seveda se je nekajkrat še zgodilo, vendar imamo zelo dobro razvejano mrežo zaupnikov po tovarni in primeri niso ostali prikriti. Prav zdaj imamo v obravnavi tak primer.”

“Torej vodi sindikat proti temu delovni disciplinski postopek?”

“Predlagali smo vodstvu tega podjetja, naj proti delovodji ukrepa. Moram reči, da smo se v tovarni navadili spoštovati tudi dženelmske dogovore, se pravi tudi dano, ne le zapisano in podpisano ter s pečati podprto besedo.

Zato se sploh ne bojim, da direktor proti omenjenemu delovodji ne bi ukrepal. Seveda ameriški lastniki tudi vedo, da bomo svoje pravice izterjali, pa čeprav s skrajnimi sredstvi, zato raje sklepajo kompromise, kot se borijo proti nam. Edino pri dobičku ne bi odstopili od svojega, četudi bi mi štrajkali.”

“V sindikatu izvajate ankete med zaposlenimi o delavskem zadovoljstvu. Katere stvari so najpomembnejše za zadovoljstvo zaposlenih na delovnem mestu?”

“Sindikat skupaj s kadrovskim sektorjem vseh družb izvaja razne ankete, vsako leto na primer naredimo anketo o delavskem zadovoljstvu. Pravkar sem dobil analizo ankete, ki kaže, da se nekateri vrednostni pojmi spreminjajo. Pred leti je bila za delavce najvažnejša plača, zdaj pa sta enakovredna plača in stalnost zaposlitve. Pred leti denimo smo imeli v Savi zelo visoke plače, pa je bila v teh anketah plača kljub temu na prvem mestu delavnikov, ki vplivajo na delavčovo zadovoljstvo. Zdaj so plače relativno slabše, pa jim je kljub temu stalnost delovnega mesta enakovredna.”

“Izkušnje iz drugih podjetij kažejo na velik vpliv nižjega vodstvenega kadra na zadovoljstvo zaposlenih.”

“Delavci so v anketi odgovorili, da so zelo zadovoljni z menedžerji, dosti manj pa z neposredno nadrejenimi, mojstri, delovodji, vodji oddelkov itd.”

Sindikalna lista

Junij 2000

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SITJavni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.869,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.933,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.347,00

2. Kilometrini (od 30. 5. 2000 dalje) 49,02 49,02

3. Ločeno življenje* 72.240,00 56.473,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2000)
– po SKPGD (na delovni dan) 572,00 572,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	55.846,00	47.476,00
– za 20 let	83.769,00	71.213,00
– za 30 let	111.692,00	94.951,00

2. Odpravnina ob upokojitvi 361.198,00 550.053,00
oziroma dve plači oziroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*
– po SKPD – ob smrti delavca 108.359,00 94.951,00
– ob smrti v ožji družini 54.180,00 –

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2000) 74.262,00 74.262,00

5. Zajemčena plača 40.941,00 40.941,00

6. Regres za letni dopust
– najmanj 107.712,00 107.712,00
– ali največ 128.346,00
(70 % povprečne slovenske plače)

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

Območni odbor sindikata delavcev trgovine za Podravje

V Mariboru je bila minuli četrtek seja območnega odbora sindikata delavcev trgovine za Podravje, na kateri je sodeloval tudi sekretar republiškega odbora sindikata Sandi Bartol. Člani območnega odbora so največ časa namenili aktivnostim Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) pri sprejemanju sprememb pravilnika o obratovalnem času prodajaln. Govorili so tudi o aktivnostih v zvezi z organiziranjem samostojnega sindikata v poslovnem sistemu Mercator.

Prizadevanja za izboljšanje ekonomskega položaja delavcev v trgovini je uvodoma opisal predsednik odbora **Franc Werner Petek**. V slovenskih trgovskih podjetjih je zaposlenih 13 odstotkov vseh delavcev v Sloveniji, ki ustvarijo skupno 28 odstotkov dobička slovenskega gospodarstva. Kljub temu pa plače delavcev v trgovini zaostajajo za slovenskim povprečjem za osem odstotkov. Sindikat delavcev v trgovini si zato prizadeva, da bi se ekonomski položaj delavcev v trgovini izboljšal.

O aktualnih problemih trgovskih delavcev v Podravju je spregovoril sekretar območnega odbora Sindikata delavcev v trgovini **Jože Murko**. Delavci v Kviku so imeli v zadnjem času težave s praznjenjem trgovin. V Klasu, ki ga je prevzel Mercator, so lani odpu-

Bolj prijen delovni čas za delavce v trgovini

ščali trajno presežne delavce. Po posredovanju sindikata so ti delavci dobili odpravnine, za kar gre zahvala tudi direktorici.

V Mercatorju delavce pogosto prerazporejajo, v Jeklotehni Trgovini so določali presežne delavce. Delavci Planike v Slovenski Bistrici so ob pomoči sindikata dobili poplačane zadolžnice za zmanjšane plače v preteklih letih. V stečaj je šlo manjše podjetje v Zgornji Kungoti, kjer je bilo zaposlenih pet delavcev. Ker stečajne mase ni bilo, je sodišče stečajni postopek že končalo.

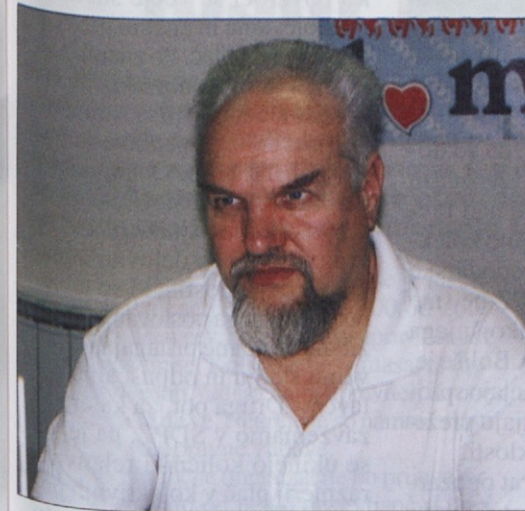
Člani območnega odbora so načeli zlasti vprašanje prenizkih plač v trgovini, saj so plače v prvem, drugem in tretjem tarifnem razredu že nižje od minimalne plače. Invalidi, ki prejemanje nadomestilo z zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, imajo višje prejemke kot delavci, ki prejemanje samo plačo.

Zmaga sindikata in razuma

Na prenizke plače je opozoril tudi **Sandi Bartol**. Trgovska podjetja, namesto da bi pošteno plačevala delavce, vlagajo v nova skladišča in trgovske centre. Verjetno pričakujejo, da bo postala Slovenija trgovsko središče za kupce iz Vzhodne Evrope, kar pa ni realno. Zato so zmogljivosti trgovin za Slovenijo prevelike.

Člani območnega odbora so ugotavljali, da imajo delavke in delavci v trgovini največ problemov s prerazporeditvami in ugotavljanjem trajno presežnih delavcev.

Franc Werner Petek se je Sandiju Bartolu zahvalil za spremenjen pravilnik o obratovalnem času prodajaln.

medtem ko je ekonomski položaj delavcev, ki v njih delajo, zelo slab.

Predsednik območnega odbora **Franc Werner Petek** je v zvezi s spremembami pravilnika o obratovalnem času prodajaln dejal, da ima največ zaslug za njegov sprejem **Sandi Bartol**. Zato se mu je zahvalil v imenu vseh delavcev v trgovini v Podravju, ki so posledice neurejenih razmer občutili na svoji koži.

Sandi Bartol je v zvezi s tem dejal, da so si v vodstvu SDTS v tem mandatu zadali osnovno nalogo, spremeniti ta pravilnik in ga nadomestiti s takim, ki bo delavkam in delavcem dejavnosti trgovine zagotovil nujen zakonsko opredeljen počitek ter s tem povezano ohranjanje družinskega življenja. Projekt spremembe delovnega režima v slovenskih trgovinah je bil po Bartolovih besedah ena najbolj zahtevnih nalog SDTS v zadnjem desetletju in velika zmaga nad liberalno oblastjo ter delodajalci oziroma lastniki trgovskih podjetij. Z napornimi pogajanjmi, na katerih je nastopil z močnimi in strokovno utemeljenimi argumenti, je sindikatu uspelo doseči to, kar sindikati v nekaterih drugih državah niso dosegli niti z demonstracijami. Seveda pa samo s sprejemom pravilnika o obratovalnem času prodajaln bitka še ni dobljena. Sindikat bo moral še doseči, da bodo občinski sveti in sveti mestnih občin sprejeli ustrezne odloke o merilih za določanje dežurnih prodajaln.

Sindikat delavcev trgovine je že pripravil osnutek odloka. V njem

so natančno določena merila za dežurne prodajalne.

Sindikat delavcev v trgovini je prvi polčas bitke za pravilnik o obratovalnem času prodajaln dobil. Za končno zmago pa namerava vodstvo sindikata sprožiti aktivnosti tudi prek evropske konfederacije sindikatov.

Ko bodo občinski sveti sprejeli odloke o kriterijih za dežurne trgovine, bodo morali trgovci zaposlenim plačati vse dodatke za nedeljsko delo in ne bodo mogli več zaposlovati delavcev na črno, zato se marsikateremu trgovcu verjetno ne bo splačalo imeti dežurne trgovine.

Po zadnjih javnomnenjskih anketah kar 92 odstotkov vprašanih podpira sindikalna stališča. To je znak, da je sindikat s svojo akcijo uspel. Dokazal je, da v tej državi ne velja samo dobiček, temveč tudi človek oziroma delavec. Tega se zavedajo tudi v Leclercu, saj niso niti poskušali uvesti dela ob nedeljah. Očitno so spoznali, da je tudi pri nas tako kot v 70 od-

stotkih evropskih držav nedelja družinski praznik.

V ospredje stopa boj za višje plače

Sedanja raven izhodiščnih plač je po Bartolovem mnenju povsem porušila socialno in motivacijsko vlogo plačne politike. Vse več delodajalcev izplačuje le izhodiščne plače, opuščajo pa druge sestavine, kot so vrednotenje zahtevnosti in odgovornosti na delovnem mestu, dodatna znanja, ki jih tako delo zahteva, uspešnost pri delu ter udeležbo delavcev pri dobičku družbe. V zvezi s tem je sindikat delodajalskim organizacijam že dvakrat poslal pobudo za začetek pogajanj.

Sejo območnega odbora je Franc Werner Petek sklenil z besedami: "Upajmo, da bo leta 2001, ko bo v praksi v celoti zaživel tudi novi pravilnik o delovnem času prodajaln, v slovenskih trgovinah več reda."

T. K.

Posvet Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije

Za pošteno plačno politiko

Konec minulega tedna je republiški odbor Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije v Pomurju pripravil posvet o modelu plačne politike ter o prostovoljnem pokojninskem zavarovanju.

Posvet sta vodila Srečko Lorenčak in Cvetka Gliha.

Brane Mišič je pri predstavitvi modela nove plačne politike uvodoma dejal, da postaja splošna kolektivna pogodba za gospodarske dejavnosti vedno bolj zavora za razvoj plačnega sistema, ki temelji na značilnostih posameznih dejavnosti. Spremenjena klasifikacija dejavnosti, ki je temelj za izkazovanje vseh kazalcev gospodarjenja, bo sindikate prisilila, da se organizirajo na novo. Tudi delodajal-

ske organizacije se namreč organizirajo po sekcijah, skladnih s standardno klasifikacijo.

"Različna razmerja med izplačano plačo in izhodiščno plačo v kolektivnih pogodbah dejavnosti so posledica različne zahtevnosti in uveljavljenih razmerij zahtevnosti po posameznih podjetjih, različne strukture dodatkov ter gospodarskega položaja dejavnosti in posameznih podjetij," je dejal Mišič. "Te

ugotovitve potrjujejo usmeritev, da so kolektivne pogodbe dejavnosti temelj plačne politike. V ZSSS se moramo sindikati dogovarjati in usklajevati o temeljnih makroekonomske politike, o eskalaciji in o minimalni plači. Odgovornosti za ustrezno ali neustrezno politiko plač ne moremo prevesti na druge. To je naša skrb in odgovornost. To ne po-

Nadaljevanje na naslednji strani

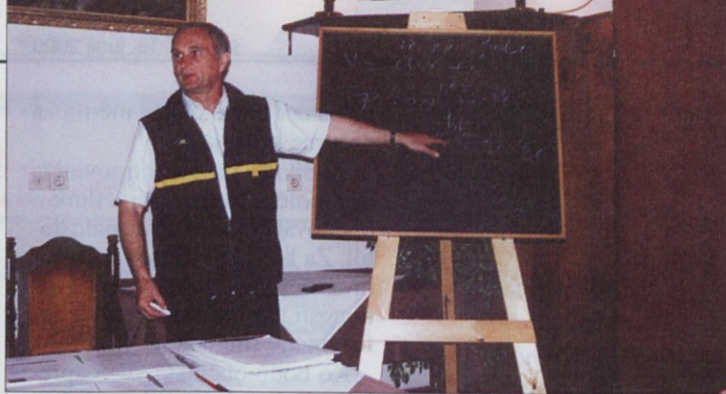
Nadaljevanje s prejšnje strani

meni, da se zaradi racionalnosti in strokovnosti v ZSSS ne bi morali združevati in krečiti strokovnosti. Nasprotno, to bi morala postati stalnica krepitve sindikatov dejavnosti in ZSSS."

Prizadevanja za višje plače

Po Mišičevih besedah si SDPZ prizadeva za čim višje plače delavcev. Pri tem upošteva načelo "čim višje plače, s tem da ni ogrožen razvoj"! V zvezi s plačno politiko je Mišič opozoril na stališče vlade, sprejeto aprila leta 1994 pri obravnavi gospodarskega razvoja Slovenije in približevanja naše države Evropski uniji: "Slovenija ne more in ne sme voditi politike poceni delovne sile in tako umetno spodbujati uporabo delovno intenzivne tehnike. Delovna sila v Sloveniji ne bo poceni in bo zato verjetneje, da bodo investicije kapitalno intenzivne. Gospodarstvo in država bosta morala najti pravo razmerje med potrebo po nižjih stroških dela in potrebo po visoki kakovostni delovni sili, ki je pogoj za uveljavljanje kvalitetnih dejavnosti gospodarskega razvoja," je poudaril Mišič.

"Na dlani je, da med vlado in SDPZ ni vsebinskih razlik. Prav zaradi tega bodo gospodarski položaj, zahteve članstva

Model plačne politike je predstavil Brane Mišič.

in realne možnosti našemu sindikatu osnovno vodilo aktivnosti na področju plačne politike. Tako stališče pa ni le naše. Nekaj podobnega ugotavlja tudi Nobelov nagradenec za ekonomijo, znani ameriški ekonomist Samuelson, ki je v svoji knjigi Economics zapisal, da so mnogi delodajalci odkrili, da so nizke plače slaba stvar, celo s krutega, izključno denarnega stališča. Samuelson pravi, da bodo uspešni delodajalci zaradi konkurenčnosti trga dela povišali plače, kar bo vplivalo na povečanje storilnosti in učinkovitosti delavca."

Več strokovnega dela

Mišič je poudaril, da ravno taka in podobna načela terjajo od sindikatov več strokovnega dela in poznavanja gospodarskega položaja danes in zlasti napovedi. "Ne moremo se obnašati po načelu, kar bo, pa bo."

Mišič je tudi dejal, da so dodana vrednost na zaposlenega in tudi pravice ter plače nad ravni, določeno s splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti. Zato SDPZ ne sme zapasti v evforijo takojšnjega spreminjanja pogodb. Boljše je, če se pogodbe spreminjajo sproti tako, da se odpravljajo preživele rešitve iz preteklosti.

"SDPZ je že večkrat opozarjal, da bi v ZSSS morali imeti banko podatkov o izvajanju kolektivnih pogodb, temelječo na sodni praksi ter na stališčih in razlagi kolektivnih pogodb. Žal to še vedno ni realizirano," je dejal Mišič.

Po Mišičevih besedah je v Sloveniji lani povprečna plača na uro znašala 913 tolarjev, na področju prometa in zvez pa 1364 tolarjev (v kopenskem prometu 997 tolarjev, v pomožnih dejavnostih 1227 tolarjev in v pošti in telekomunikacijah 1945 tolarjev).

Ukinitev količnikov

"Glede izbire poti do višjih plač sta v Sloveniji dve smeri. Po prvi naj bi se izhodiščne plače povišale na raven minimalne plače, vse drugo pa bi ostalo nespremenjeno. Ta model lahko povzroči še večje socialno razslojevanje in znatno povečanje najvišjih plač. Po znanih metodah makroekonomskih analiz bi tak model pri štiriodstotni rasti družbenega proizvoda povzročil inflacijo. Ocenjujemo, da bi ta bila dvoštevilna in bi razvrednotila najnižje plače. Po drugi strani bi v delovno intenzivnih dejavnostih, ki so na robu pozitivnega poslovanja, sprožili mehanizme prilagajanja novemu stanju in odpuščanju delavcev. Druga pot, za katero se zavzemamo v SDPZ, pa je, da se ukinejo količniki relativnih razmerij plač v kolektivnih pogodbah dejavnosti. Namesto njih bi v kolektivne pogodbe zapisali le osnovne plače, obvezne za vse delodajalce. Te osnovne plače bi bile podlaga za določanje plač po plačilnih razredih v kolektivnih pogodbah podjetja. Zahtevnost bi torej uporabljali v podjetju kot osnovo pravičnosti, navzven, za konkurenčnost pa bi uporabljali osnovne plače."

Po Mišiču je ključno, da se plače do vključno petega tarifnega razreda spremenijo, vendar različno od dejavnosti do dejavnosti in od podjetja do podjetja. Doseči bi morali, da se osnovne plače v kolektivnih pogodbah podjetij pod nobenim pogojem ne morejo zniževati. Če delavec ne dosegne predvidenih rezultatov, naj delodajalec uporabi institut ugotavljanja njegove sposobnosti. V tem modelu ni nujno, da razpon med osnovnimi plačami ostane 1 : 3. Gre za ceno dela delovne sile, ki naj delavcu omogoči dostojno življenje. Sindikati s takim modelom po Mišičevih besedah zagotavljajo prag dostojnega življenja, del plač iz naslova uspešnosti pa je stvar motivacije, ki je predvsem in zlasti v domeni delodajalcev.

"Cilj je torej politika plač, ki bo omogočala večje zadovoljstvo delavcev in pri tem upoštevala stanje in razvojne možnosti posamezne dejavnosti oziroma podjetja ali družbe," je dejal Mišič.

Prejemniki priznanj Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije: Janko Čelofiga (STTC Maribor), Boris Ogrin (Kompas Ljubljana), Metka Orajič (Pošta Maribor), Marija Domjanič (Avtobusna postaja Ljubljana), Janko Kardoš (Pošta Murska Sobota) in Božo Šola (Cestno podjetje Celje).

Tiskovna konferenca območne organizacije ZSSS Celje

Nove težave v tekstilni in lesni industriji

Na celjskem območju spet narašča število prisilnih poravnjav in stečajev, še posebej v tekstilni in lesni industriji. Poleg tega se v nekaterih podjetjih zaostrejuje odnosi, saj njihova vodstva ne pristajajo na normalne odnose s sindikatom. O vsem tem sta na tiskovni konferenci celjske območne organizacije ZSSS prejšnji petek govorila njena funkcionarja Ladi Kaluža in Milica Dabanovič.

Zaradi stečaja **Ema Holdinga** se je na območni organizaciji že oglasilo 700 od 2600 nekdanjih delavcev, potencialnih upravičencev do stečajne mase. Kolikšna bo ta masa, ni mogoče napovedati, tudi stečajni upravitelj Zvone Hudej tega še ne ve. Neurejene so namreč zlasti premoženjskopravne zadeve.

Služba območne organizacije bo prijave terjatev, te znašajo od nekaj deset tisoč do pol milijona tolarjev, sprejemala do konca junija. Stečajni postopek pa zaradi številnih neznanj še ne bo kmalu zaključen.

Tekstilna industrija zdaj doživlja po letu 1990, ko so se začele težave, novo krizo. Težave povzročajo trgovci, ki od proizvajalcev zahtevajo zniževanje cen. Tujci, ki so dajali delo našim tekstilcem, izsiljujejo nižje cene. Norme niso določene na podlagi normativov, ampak na podlagi preračuna cene dela, ki jo plačajo tujci. Delavke, ki so deset ali več let delale uspešno, teh novih norm ne zmorejo. Namesto v sedmih urah in pol izpolnijo normo šele v desetih urah. Več takšnih primerov je območna organizacija prijavila inšpekciji, ki korektno pregleduje razmere v podjetjih. Ker tujci naše menedžerje izsiljujejo tudi z zniževanjem naročil, se posamezni direktorji odločajo tudi za ugotavljanje presežnih delavcev. Za odpuščanje uporabljajo tudi disciplinske komisije. Poleg tega v podjetjih ugotavljajo tudi delovno zmožnost in sposobnost doseganja pričakovanih rezultatov dela. Kaluža je prepričan, da direktorji naših podjetij ne znajo tržiti znana naših delavcev in zato pristajajo na ponižujoča naročila. Naši tekstilci so sposobni narediti kakovostno blago, vendar menedžerji tega ne znajo prodajati.

Večina podjetij ima vsak mesec težave z izplačilom plač. V podjetjih se namreč povečuje nelikvidnost, zaradi česar se direktorji odločajo za prisilne poravnave, ki so praviloma povezane z novimi odpuščanji delavcev. Stečajni postopek je uveden za **Koro Radeče**, v prisilni poravnavi je že **Kors Rogaška Slatina**, za **Zarjo Scalo** iz Petrovč pa je vložen predlog.

Kaluža je prepričan, da tekstilna podjetja, ki delajo za najnižji cenovni razred, ne morejo biti uspešna, saj cena dela ne zagotavlja niti izplačevanja minimalnih plač.

Med najhujšimi problemi v celjski območni organizaciji ZSSS je položaj zaposlenih v **Timu Laško**. Podjetje je lani poslovalo z do-

bičkom, letos pa želi uprava zmanjšati število zaposlenih. V ta namen je uprava pripravila dve listini: pravilnik o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest ter program reševanja trajno presežnih delavcev. Obe je ob pomoči zunanje svetovalne družbe Posvet R (bratje Rovere) predstavila sindikatu 6. junija.

Sindikatu KNG, ki deluje v podjetju, se je do novega pravilnika o sistemizaciji, ki bistveno zmanjšuje število delovnih mest, opredelil negativno. Lanski ugodni poslovni rezultati ne morejo biti razlog za takšen pravilnik. Ta izhaja iz predpostavke, da bo v podjetju prišlo do zmanjšanja obsega gospodarske dejavnosti in ukinitve nekaterih dejavnosti. Zaradi tega sindikat zahteva od uprave, naj do-

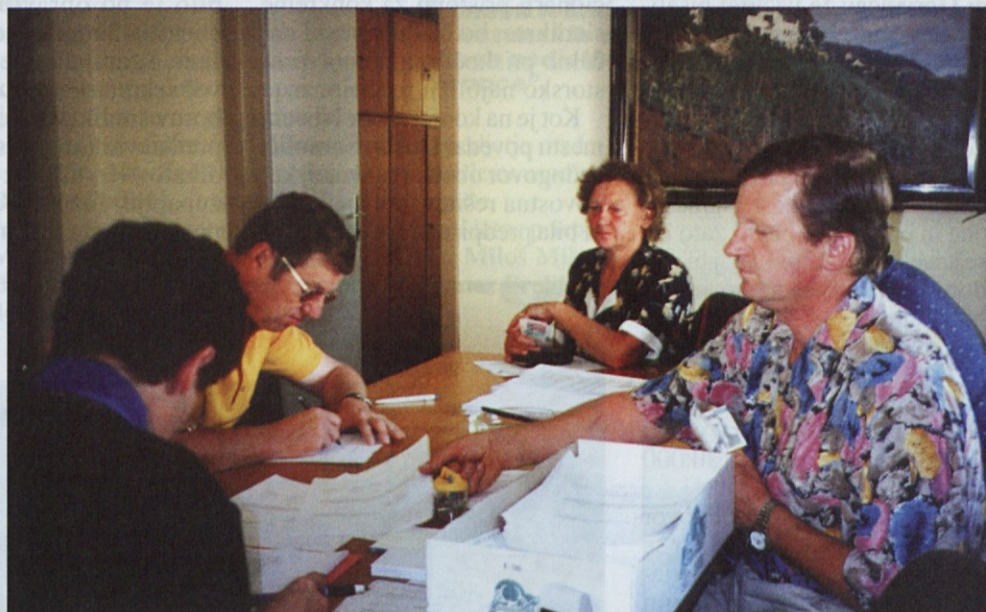
delavcev kot posledice ukinitve dejavnosti ločijo od presežnih delavcev kot posledice zmanjšanja dejavnosti in ukinitve posameznih delovnih mest. Pripravljalcem programa sindikat očita tudi, da so namesto konkretnih obveznosti, kaj je že narejenega in kaj bodo še naredili, zapisali, da nekaj ocenjujejo, da predvidevajo, da vodijo ...

Ob tem ko Tim Laško del dejavnosti ukinja in zmanjšuje, obenem kupuje druge tovarne, naprimer Izolirko iz Ljubljane.

Ker ni nobene pripravljenosti za upoštevanje argumentov sindikata, je razumljivo, da ga uprava skupaj s svetovalci jemlje le kot nujno zlo, ocenjuje Dabanovičeva. Če ne bo prišlo do premika, bo KNG predlagal, da o sporu odloči arbitraž.

Po besedah Dabanovičeve sindikat ni uspel dobiti podatkov o plačah 47 delavcev podjetja **Pohišta Celje**, za katero naj bi po neuradnih informacijah skupščina predlagala stečaj.

Zelo negotov je tudi položaj 73 delavcev **Mizarstva Rogaška Slatina**. Vodstvo tega podjetja krši kolektivno pogodbo dejavnosti tako glede plač kot pri drugih prejemkih. Sindikatu SINLES, v katerem je večina zaposlenih, ni uspelo prepričati direktorja, da bi pripravil sanacijski program. Kdo in kolikšen lastniški delež ima kdo, še ni jasno, saj se skupščina podjetja še ni sestala. Nadzorni svet (začasni) je imenoval še prejšnji delavski svet. Direktor je izjavil, da je priprava seje skupščine za podjetje prevelik strošek in da denarja

Delavci nekdanjega Ema so med tiskovno konferenco priglašali terjatve do stečajne mase.

kument dopolni. Na program reševanja presežnih delavcev (izvedbeni akt predloga novega pravilnika) sindikat ni dal nobenega mnenja, zahteval pa je, da je vključen v njegovo pripravo in sprejemanje.

Po besedah Milice Dabanovič si sindikat prizadeva najti skupni jezik z upravo. Program namreč predvideva kar 210 presežnih delavcev, skoraj polovico vseh zaposlenih.

Velik problem pri doseganju skupnega jezika je bilo obnašanje zunanjih svetovalcev, ki niso hoteli pristati, da bi vprašanje presežnih

za plačilo revizije nima. Sindikat je obveščen, da je direktor Mizarstva pri Aktivu odkupil 20-odstotni lastniški delež. Dabanovičeva pa je ta direktor tudi očital, da je sindikat kriv, da je odšlo v stečaj toliko lesarskih podjetij.

Za **Mizarstvu Gomiljsko** s 93 zaposlenimi je vložen predlog za prisilno poravnavo, ki ne vsebuje predloga za zmanjšanje števila zaposlenih. Delavcem podjetje sicer ne dolguje veliko, plače pa izplačuje v dveh ali tudi treh delih.

Franček Kavčič

Združitev območnih organizacij ZSSS Dolenjske in Bele krajine

Združeni bodo močnejši

Konferenci območne organizacije ZSSS Dolenjske in Bele krajine sta prejšnji četrtek sprejeli sklep o združitvi v skupno organizacijo. Medtem ko je na konferenci v Novem mestu vse teklo brez zapletov, so na drugi strani Gorjancev sklepali šele po strpni in argumentirani razpravi.

Seji območne organizacije Dolenjske smo prisostvovali, o razpravi v Beli krajini pa poročamo le na podlagi tistega, kar je na skupnem srečanju sindikalnih zapornikov obeh organizacij povedal **Jožef Kočevar**, dosedanji sekretar te organizacije.

Ker smo o združevanju organizacij z južne in severne strani Gorjancev že večkrat pisali, tokrat objavljamo le najpomembnejše. **Jože Miklič**, dosedanji sekretar območne organizacije ZSSS za Dolenjsko, poudarja, da združeni organizaciji ne bosta enostaven seštevek, ampak nova kakovost. Namesto ena in ena je dve naj bi zato bil seštevek večji. Največ naj bi pridobilo članstvo, ki bo imelo boljše lastno pravno službo in boljši strokovni servis. Stroški na posameznega člana pa se ne bodo povečali, ampak zmanjšali. Po očiščeni evidenci bo v novi skupni organizaciji kar 20.000 članov.

Združevanje je tudi odgovor na razbijanje sindikatov, kar se je v zadnjem obdobju dogajalo tudi na Dolenjskem. Znotraj ZSSS poteka tudi združevanje območnih odborov sindikatov, nekateri so se že združili, drugi so tik pred tem, nekateri se še dogovarjajo. Nova organizacija bo odprta za vse, pridružijo se ji torej lahko tudi druge organizacije. Ker bo močnejša zlasti stroka, bo organizacija vabljivejša tudi za konkurenčne sindikate.

Formalno združevanje bo potekalo po posebnih izvedbenih listinah. Obe dosedaj samostojni organizaciji bosta sprejeli za-

ključna računa s 30. junijem. Delitev dela znotraj združene organizacije še ni dokončno dogovorjena, zaenkrat je jasno, da bo **Jože Miklič** pokrival STUPIS, **Jožef Kočevar** SKEI, **Majda Marolt** pa KNG. O pokrivanju drugih sindikatov še niso dokončno dogovorjeni.

Čeprav bodo posamezni funkcionarji pristojni za konkretne sindikate, bo članu v stiski načelno priskočil na pomoč prostorsko najbližji funkcionar.

Kot je na konferenci v Novem mestu povedal **Dušan Semolič**, je dogovor obeh organizacij kakovostna rešitev, boljša, kot če bi bila predpisana iz centra. Od-

Da bo podpis na združitveni listini imel pravo veljavo, je roki Jožeta Miklič in Jožefa Kočevarja "presekala" še Dušan Semolič.

govornim je svetoval, naj bodo pri organiziranosti in delu fleksibilni, saj vsega vnaprej ni mogoče predvideti. Vodilo organizacije naj bo reševanje vseh problemov, ne pa njihovo podajanje na drug naslov.

Srečanja sindikalnih zapornikov Dolenjske in Bele krajine na Gospodični na Gorjancih, bilo je po opravljenih sejah obeh konferenc, se je poleg **Dušana Semoliča** udeležilo tudi več sekretarjev republiških odborov sindikatov dejavnosti in predstavnika samostojnih sindikatov Hrvaške iz Karlovske županije. **Jožef Kočevar** je po pozdravnem govoru **Jožeta Mi-**

kliča (Belokranjci so prišli z majhno zamudo) poročal, da je konferenca ZSSS Bele krajine sklep o združitvi sprejela po trdi razpravi, v kateri so stvari postavili na pravo mesto. Odločitev so tudi zaradi takšne razprave sprejeli dve uri kasneje kot Dolenjci. Tudi **Kočevar** je poudaril, da bodo prednosti združitve občutili zlasti člani, saj bodo imeli boljši strokovni servis in pravno pomoč. Pozval je druge organizacije, naj sledijo zgledu območnih organizacij ZSSS Dolenjske in Bele krajine ter začnejo procese združevanja.

F. K.

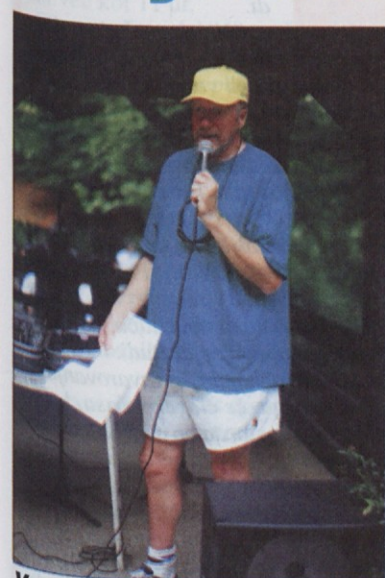
Sindikalni zaporniki z obeh strani Gorjancev so nazdravili združitvi.

Gledalci se na nogometnih tekmah niso preveč izkazali. Navijanje je bilo slišati le za ekipo Domplana iz Kranja, vendar to ni bilo dovolj za zmago.

Četrte letne igre zaposlenih v nepremičninskih organizacijah

Prijetno druženje

Vse niti je v rokah držal Slavko Podboj, ki se je dokazal tudi v več disciplinah.

Prejšnji petek se je v Dolenjskih Toplicah zbralo več kot 300 zaposlenih v nepremičninskih organizacijah Slovenije. Športno tekmovanje in družabno srečanje sta skupaj organizirala Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije in Združenje nepremičninskih organizacij pri GZS. Posebno mesto na srečanju so imeli zaposleni v Stanovanjskem podjetju Ljubljana, ki so te dni praznovali 35-letnico ustanovitve podjetja.

Posebnost tega tekmovanja je, da organizatorji zanj ne najemajo profesionalnih športnih strokovnjakov in sodnikov, ampak za vse poskrbijo sami. Ker so na programu tekme v veliko športnih disciplinah, si njihovo vodenje podjetja razdelijo med seboj. Povezovalno vlogo med njimi pa je tudi letos uspešno opravil **Slavko Podboj**, direktor Terce iz Šentruperta.

Pokale za najboljše in spominske zvončke je tudi letos prispeval SKVNS, ki ga je na srečanju zastopal sekretar **Miloš Mikolič**. Predsednik združenja nepremičnin pri GZS **Janez Frelih** pa je pokale podelil nekaterim najboljšim.

F. K.

Vlado Stopar, podpredsednik SVKNS, je skušal potolažiti nogometaša iz Koroške, ki se je poškodoval pri prvem stiku z žogo.

V finalni tekmi v nogometu so po podaljških in kazenskih strelh "mladci" iz Stanovanjskega podjetja Ljubljana premagali starejše "hropce".

Rezultati

Košarka: 1. Svet nepremičnin Ljubljana, 2. Staninvest Maribor, 3. SZ Atrij Celje-Sipro Žalec

Odbojka, moški: 1. Planet nepremičnine Ljubljana, 2. Apldom Radovljica, 3. Domplan Kranj; **ženske:** 1. GIM Maribor, 2. SZ Atrij Celje, 3. Domplan

Tenis: 1. Janez Horvat (Staninvest), 2. Silvester Miklavčič (Domplan), 3. Peter Vilič (Silan Ljubljana)

Nogomet: 1. SPL 1, 2. SPL 2, 3. Domplan

Tarok: 1. Jože Kapus (Alpdom), 2. Slavko Podboj (Terca Šentrupert), 3. Danica Gerbec (GIM)

Balinanje, ženske: 1. Domplan, 2. Supra-Stan Celje, 3. Alpdom; **moški:** 1. Domplan 1, 2. Domplan 2, 3. SPL

Badminton, ženske: 1. Slavka Mustar (SPL), 2. Janja Boh (SPL), 3. Vlasta Bajželj (SPL); **moški:** 1. Marjan Somrak (Zarja Novo mesto), 2. Janez Junc (Zarja), 3. Roman Zupančič (Zarja)

Pikado, ženske: 1. Tatjana Hafner (SPL), 2. Liljana Vejnovič (Supra-Stan), 3. Tanja Sedmak (GIM); **moški:** 1. Silan, 2. SPL, 3. Supra-Stan

Šah: 1. Janez Horvat (Staninvest), 2. Marjan Somrak (Zarja), 3. Egidij Skube (Zarja)

Vlečenje vrvi: 1. Alpdom, 2. Domplan, 3. SPL

Miloš Mikolič je vsem ekipam podelil spominske keramične zvončke.

Jasen odgovor

"Gospodična, vesel sem, da sva se spoznala. Tako zanimiva oseba ste, da bi rad z vami navezal globlje stike."

"V redu, vendar samo če imate s seboj kondom!"

Koristen nasvet

"Kadite?"

"Da, gospod doktor?"

"Koliko?"

"60 cigaret na dan!"

"Trebalo bi pokaditi vsaj polovico manj, drugače se vašim dihalnim organom slabo piše!"

"Dobro! Potem bom odslej pokadil samo 59 cigaret in pol na dan."

Bolečina

"Kaj je narobe z vami?"

"Križ me boli, gospod doktor. Včeraj, ko sem se z avtomobilom peljal proti domu, sem iznenada začutil močno bolečino."

"Kje pa?"

"Malo pred Trojanami!"

Slepič

"Gospod doktor, hitro pridite, moj sin ima vnetje slepiča!"

"Ne lomite ga, saj sem vašemu sinu izrazil slepič že lani. Nisem še slišal, da bi imel kdo dva slepiča!"

"Ali ste že slišali, da ima kdo dva sina!"

Mlad kirurg

"Zakaj ste pobegnili z operacijske mize?"

"Višja medicinska sestra je pred operacijo rekla: 'Zakaj se vam tresejo roke? Nič se ne bojte, saj je operacija slepiča čisto rutinska stvar. Kar umirite se.'"

"Popolnoma prav je imela!"

"Že, že, samo tega ni rekla meni, temveč mlademu kirurgu!"

Nesreča

"Poškodbe na vaši glavi so posledica udarca s topim predmetom. Kaj je bilo to? Prometna nesreča?"

"Ne, gospod doktor."

"Nesreča pri delu?"

"Ne."

"Kaj pa?"

"Družinska nesreča! Ženo sva zopet trčila skupaj!"

Tabletke

"Joj, kako si shujšala! Kako ti je to uspelo?"

"Čisto majhne tabletke mi pomagajo!"

"Koliko jih poješ na dan?"

"Zakaj bi jih jedla? Petkrat na dan jih raztresem po tleh in nato ponovno poberm!"

Milo za drago

"Ali naj vam zob omrtvičim, preden vam ga izravam?"

"Ne! Ves teden je on bolet mene, sedaj pa naj še njega malo boli!"

Humoreska

"Ste danes v časnikih že prebrali slabo vest?" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi povprašal rezkar Vili.

"Na katero slabo vest misliš? Bodi bolj konkreten!" je odvrnil strugar Lojze. "V naših časnikih je zadnje čase toliko slabih vesti, da bi lahko človek ves ljubi dan čital časopise, če bi hotel vse prebrati."

"Jaz slabih vesti v časnikih sploh ne čitam, ker se potem samo jezim," se je pogovoru pridružil mizar Tone. "Moj tast, ki je že upokojen, pa že zjutraj prečita vse časopise, nato pa se ves dan samo jezi in kritizira vse po vrsti: politike, ministre, vlado, direktorje, poslane in kaj vem koga še. Včasih je s tem svojim kritiziranjem že kar malce tečen, saj človek ves dan ne more razmišljati o samih slabih stvareh."

"Ti raje vprašaj svojega tasta, kakšno pokojnino prejema. Potem ti bo jasno, zakaj stresa slabo voljo na ves svet. Vse življenje je trdo delal in garal, zdaj pa ima takšno pokojnino, da z njo ne more več ohranjati svojega življenjskega stila, ki se ga je navadil," je dejal Lojze. "Tone, če se ti ne ljubi več poslušati tastovega kritiziranja, mu vsak mesec h pokojnini primakni nekaj Cankarjev ali pa vsaj kakšnega Prešerna. Boš videl, potem, ko bo imel dovolj denarja za kakšen špricar v bližnjem bifeju, ne bo več ves ljubi dan listal po časopisu, pa tudi na ves svet ne bo več tako nasršen."

"Lepo si si to zamislil, Lojze!" je smeje odvrnil Tone. "Samo povej mi, kje naj jaz Cankarje vzamem. Sam veš, da nam direktor zadnje čase daje takšne plače, da lahko Cankarje in Kobilce prestežeš na prste ene roke."

"Fantje, kakšne pokojnine bomo šele imeli mi, če imamo že zdaj plače tako nizke," je vzkliknil kurir Peter. "Na stara leta bomo po žepih nosili samo še Trubarje in morda še kakšnega Jakopiča zraven. Za kakšen špricar v bližnjem bifeju pa naše pokojnine že ne bodo več dovolj velike."

"Saj ravno zato sprašujem, če je danes v časopisu že kdo prebral slabo novico?" se je ponovno oglašil Vili.

"Nehaj že enkrat s temi slabimi novicami!" je zarobantil skladiščnik Rudi. "Ali ni že dovolj slaba novica to, da bo naša generacija imela mizerne pokojnine."

"Ravno o tem govorim!" je veselo vzkliknil Vili. "Torej si tudi ti opazil, da je eden od skladov dodatnega pokojninskega zavarovanja pred kratkim v slovenskih časnikih objavil slabo novico."

"Kakšno slabo novico?" je presenečeno povprašal Rudi.

"Recimo takšno: Če ne boste sami poskrbeli za svojo starost, ne bo za vas poskrbel nihče! Ali ni to zares slaba novica?" je pojasnil in hkrati povprašal Vili.

"Vrag naj pocitra takšne novice!" se je razburil Rudi. "Ne razumem, zakaj nekdo še plačuje za to, da jih objavljajo!"

"Verjetno gre za kakšno zaroto proti novi vladi," je skomignil z rameni Tone. "Zagotovo želi kdo med delavci, ki so že tako in tako nezadovoljni zaradi prenizkih plač, zanetiti nemire."

"Ne govori neumnosti," je dejal Vili. "Eden od skladov za dodatno pokojninsko zavarovanje objavlja slabe novice zaradi tega, da se bolj razveselimo dobrih novic, ki jih prav tako objavlja isti sklad."

"No, to pa me zares zanima, kakšne so dandanes dobre novice," je veselo vzkliknil Rudi. "Povej mi vsaj eno!"

"Omenjeni sklad za dodatno pokojninsko zavarovanje je denimo pred dnevi takoj po slabi novici na sivi podlagi, ki sem jo že prej navedel, objavil še dobro novico na modri podlagi," je pojasnil Vili. "Dobra novica je takšna: Že danes se lahko pri našem skladu dodatno pokojninsko zavarujete! Ali ni to zares dobra novica?"

"Ha, ha, ha ..." se je zakrohotal Rudi in se prijel za trebuh.

"Kaj je v tem smešnega?" je začudeno povprašal Vili. "Kdor se bo dodatno pokojninsko zavaroval, bo prejemal večjo pokojnino! Fantje, če se bo-

mo dodatno pokojninsko zavarovali, bomo imeli tudi na stara leta dovolj denarja za kakšen špricarček!"

"Ha, ha, ha ..." se je še kar naprej krohotal Rudi.

"Ne posmehuj se, Rudi," je vzkipek Vili. "Raje bodi vesel, da sem te se-

znalil s slabimi in dobrimi novicami, ki jih objavlja eden od pokojninskih skladov. Če boš upošteval, kar piše v dobrih novicah, nas boš lahko na stara leta vse skupaj povabil na špricar – tako kot danes, ko si še aktiven delavec."

"Ha, ha, ha ..." se je čedalje bolj krohotal Rudi. "Šmentana reč!" je vzkliknil Vili. "Povej že, zakaj se krohočeš?"

"Zato, dragi Vili, ker so našli novi način za nategovanje ljudi," je med smehom dejal Rudi. "Ta novi način se imenuje dodatno pokojninsko zavarovanje!"

"Kaj pa je v tem slabega, če človek v času, ko je še aktiven, plačuje v sklad za to, da bo imel nato večjo pokojnino?" je nejevoljno povprašal Vili.

"Kdo pa ti garantira, da boš iz tega istega sklada čez desetletje ali dva tudi kaj dobil?" je cinično povprašal Rudi.

"Kdo? Le Kdo? Sklad vendar!" je dejal Vili.

"Ha, ha, ha ... Tako kot so 'pidi' garantirali, da bodo dobro gospodarili z našimi certifikati. Zdaj pa je že cela vrsta pidov šla na boben!" se je zopet zarežal Rudi. "Ali veš, da je na Češkem propadla že polovica takšnih skladov za dodatno pokojninsko zavarovanje, o kakršnih govoriš. Na Madžarskem pa je propadlo že več kot 90 odstotkov takšnih skladov. Kdo ti jamči, da tudi pri nas ne bodo na lahek način zapravili tistega, kar bodo ljudje s težavo privarčevali?"

"Jaz pa sem mislil, da bom lahko s pomočjo kakšnega od skladov dodatnega pokojninskega zavarovanja prišel do špricarjev na stara leta!" je dejal Vili.

"Če boš ob tej plači plačeval še v sklad, že danes ne boš imel več denarja za kakšen špricar, kaj šele na stara leta," je vzkliknil Rudi.

"Kaj pa naj potem ukrenem, da na stara leta ne bom žejen!" je razočarano dejal Vili.

"Ej, prijatelj! Ravnaj tako kot jaz!" je veselo dejal Rudi. "Kupuj lizike in jih deli med otroke v sosesčini. Ni hudič, da se te na stara leta ne bo kakšen od mulcev spomnil in ti plačal špricarja. Tako boš najboljše poskrbel za svojo varno in prijetno starost."

"Presneto! To pa ni ne dobra in ne slaba, temveč pametna novica, po kateri se velja ravnan!" je vzkliknil Vili. "Špela, namesto običajnega piva mi po malici, prosim, prinesi pet lizik."

PRAVNI NAŠVETI

Piše:

Lidija Jerkič

Pravica do počitka

Ob prerezporejanju delovnega časa je potrebno biti pozoren na določbe ZDR v zvezi z dnevnim počitkom (najmanj 12 ur med enim in drugim delavnikom), o tedenskem počitku (najmanj 24 ur) in o dodatnem toplen obroku, ki ga je delodajalec dolžan nuditi delavcu, ki zaradi prerezporeditve ali dela preko polnega delovnega časa dnevno dela več kot 11 ur.

Razporeditev delovnega časa in način njegove izrabe v koledarskem letu določi delodajalec s planom izrabe delovnega časa (delovnim koledarjem). Delovni koledar se sprejme ob upoštevanju mnenja sindikata v začetku koledarskega leta in objavi na običajen način, npr. na oglasni deski podjetja. Delovni koledar bo zlasti določil delovne in proste dneve pri delodajalcu, morebitno prerezporeditev delovnega časa, kolektivni dopust, morebitno nadomeščanje delovnih dni med prazniki in podobno.

Dnevni delovni čas organizira delodajalec v skladu s potrebami delovnega procesa in tržišča in ob upoštevanju mnenja sindikata. Tu gre predvsem za vprašanja začetka in konca delovnega časa, morebitnih vmesnih prekinitev, časa, določenega za odmor itd. Takšno vprašanje bo npr. uvajanje t. i. evropskega delovnega časa, ki se bistveno razlikuje od pri nas običajnega. Delo se začne kasneje, delavnik pa je praviloma razporejen preko celega dneva, z daljšim neplačanim odmorom v opoldanskem času. Vsekakor bo potrebno oceniti pozitivne in negativne posledice uvajanja takega delovnega časa. Temeljna predpostavka bo predvsem primeren ureditev spremljajočih dejavnosti (delovni čas vrtece, šol, upravnih organov, možnosti prevoza ...). Uvajanje "evropskega" delovnega časa prav zaradi neprilagojenosti spremljajočih dejavnosti vzbuja močne odpore med delavci.

Odgovornost delodajalca

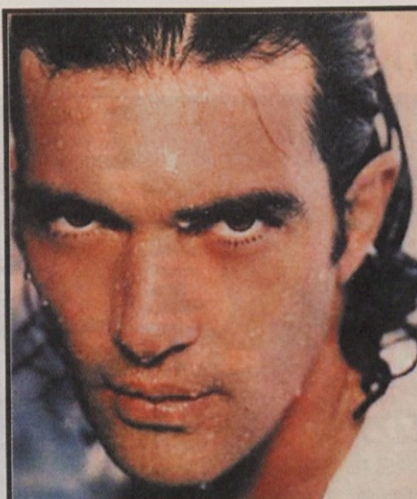
Delovna organizacija je krivno odgovorna za škodo, ki jo je pretrpel delavec v prometni nesreči, če mu ni zagotovila 12-urnega neprekinjenega počitka med dvema delovnima dneva in je utrujenost delavca pripomogla k nastanku nesreče.

(Odločba SZD RS,

Sp 722/92 z dne 29. 10. 1992)

SOLIDARITY (25.)

**Nova
delavska
enotnost**

DEL NA
5 ENAKIH
DELOV
RAZDELJE-
NEGA MERILA

URADNO
PISMENO
POTRDILO

PREDEL
PODROČJE

TONE
ROP

ŠTEVNIK

TISKAN
OBRAZEC

PERGAMSKI
KRALJ

JETRNI
NAMAZ

PLOŠČA
IZ ZMESI
CEMENTA IN
AZBESTA

ATLETSKA
PANOGA

OTOK V
JADRANU

NOETOVA
BARKA

1

STARO-
ŽIDOVSKI
KRALJ

NIKA
JUVAN

KAREL
LESKOVEC

SREDIŠČE
MOLDAVIJE

ZELO
DIŠEČA
HLAPLJIVA
KRISTALNA
SNOV

OTROŠKO
OBLAČILO

PRAPORČEK

MOŠKI
OKRAS

ZMRZNJENA
VODA

RJAVA
KOBILA,
KRAVA

Nagradna
križanka
št. 23

PESNICA
MUSER

ZGORNJA
PLAST
ZEMELJSKE
SKORJE

ZLATNIK
(starinsko)

RAZKUŽE-
VALEC

NAVZOČNOST

TISKARSKA
CRKA

RIKO
DEBENJAK

NAVJE

ORGAN
VOHA

ZDRAVILO
(pogovorno)

SLOVAR
(redko)

POGLAVAR
KOPTSKE
CERKVE

DIVJA
MAČKA

ČE

ORIENTALSKO
ŠIBANJE PO
PODPLATIH

KRANJ

ENAKI
CRKI

DUHOVNIK
(ironično)

IT. IGRALKA
MIRANDA

AN. PISATELJ
"Guliverjeva
potovanja"
EVROPSKA
REKA

EGIPTOVSKI
BOG ZEMLJE

NAIVNA
ŽENSKA

PARK

GEORGE
YOUNG

KERSNIK
JANKO

3

ČEHOV
ANTON

MESTO
V
SRBIJI

PASJA
PASMA

AVTOR
"MIKLOVE
ZALE"
(Jakob)

FRANCOSKI
FILMSKI
KOMIK

KRTAČA

ITALJANSKI
SLIKAR
(Da Vinci)

AM. IGRALKA
BLYTH

GLASBENIK
SOSS

VARNOSTNO
RAZSTRELIVO

ŽUPAN
POD
FRANCOZI

SATIRIK
BUCHWALD

ČEŠKO
MOŠKO IME

ETBIN
KRISTJAN

NEKDANJI
SLOVENSKI
IGRALEC (Ali)

FRAN ?
TROJKA

DOLGOREPA
PAPIGA

VELIKA
CERKVENA
STAVBA,
STOLNICA

ENAKI
CRKI

TOLMUN,
KRTNICA

2

Andersen Nexo
SIROTA ?

KABINA
NA LADJI

RIMSKA
BOGINJA
JEZE

NORDIJSKO:
SMUČI

RUSKI BIČ

OTROŠKO
OBLAČILO

PRAPORČEK

MOŠKI
OKRAS

ZMRZNJENA
VODA

RJAVA
KOBILA,
KRAVA

Nagradna
križanka
št. 23

PESNICA
MUSER

ZGORNJA
PLAST
ZEMELJSKE
SKORJE

ZLATNIK
(starinsko)

RAZKUŽE-
VALEC

NAVZOČNOST

TISKARSKA
CRKA

RIKO
DEBENJAK

NAVJE

ORGAN
VOHA

ZDRAVILO
(pogovorno)

SLOVAR
(redko)

POGLAVAR
KOPTSKE
CERKVE

DIVJA
MAČKA

ČE

ORIENTALSKO
ŠIBANJE PO
PODPLATIH

KRANJ

ENAKI
CRKI

DUHOVNIK
(ironično)

IT. IGRALKA
MIRANDA

AN. PISATELJ
"Guliverjeva
potovanja"
EVROPSKA
REKA

EGIPTOVSKI
BOG ZEMLJE

NAIVNA
ŽENSKA

PARK

GEORGE
YOUNG

KERSNIK
JANKO

3

ČEHOV
ANTON

MESTO
V
SRBIJI

PASJA
PASMA

AVTOR
"MIKLOVE
ZALE"
(Jakob)

FRANCOSKI
FILMSKI
KOMIK

KRTAČA

ITALJANSKI
SLIKAR
(Da Vinci)

AM. IGRALKA
BLYTH

GLASBENIK
SOSS

VARNOSTNO
RAZSTRELIVO

ŽUPAN
POD
FRANCOZI

SATIRIK
BUCHWALD

ČEŠKO
MOŠKO IME

ETBIN
KRISTJAN

NEKDANJI
SLOVENSKI
IGRALEC (Ali)

FRAN ?
TROJKA

DOLGOREPA
PAPIGA

VELIKA
CERKVENA
STAVBA,
STOLNICA

ENAKI
CRKI

TOLMUN,
KRTNICA

2

Andersen Nexo
SIROTA ?

KABINA
NA LADJI

RIMSKA
BOGINJA
JEZE

NORDIJSKO:
SMUČI

RUSKI BIČ

OTROŠKO
OBLAČILO

PRAPORČEK

MOŠKI
OKRAS

ZMRZNJENA
VODA

RJAVA
KOBILA,
KRAVA

Nagradna
križanka
št. 23

PESNICA
MUSER

ZGORNJA
PLAST
ZEMELJSKE
SKORJE

ZLATNIK
(starinsko)

RAZKUŽE-
VALEC

NAVZOČNOST

TISKARSKA
CRKA

RIKO
DEBENJAK

NAVJE

ORGAN
VOHA

ZDRAVILO
(pogovorno)

SLOVAR
(redko)

POGLAVAR
KOPTSKE
CERKVE

DIVJA
MAČKA

ČE

ORIENTALSKO
ŠIBANJE PO
PODPLATIH

KRANJ

ENAKI
CRKI

DUHOVNIK
(ironično)

IT. IGRALKA
MIRANDA

AN. PISATELJ
"Guliverjeva
potovanja"
EVROPSKA
REKA

EGIPTOVSKI
BOG ZEMLJE

NAIVNA
ŽENSKA

PARK

GEORGE
YOUNG

KERSNIK
JANKO

3

ČEHOV
ANTON

MESTO
V
SRBIJI

PASJA
PASMA

AVTOR
"MIKLOVE
ZALE"
(Jakob)

FRANCOSKI
FILMSKI
KOMIK

KRTAČA

ITALJANSKI
SLIKAR
(Da Vinci)

AM. IGRALKA
BLYTH

GLASBENIK
SOSS

VARNOSTNO
RAZSTRELIVO

ŽUPAN
POD
FRANCOZI

SATIRIK
BUCHWALD

ČEŠKO
MOŠKO IME

ETBIN
KRISTJAN

NEKDANJI
SLOVENSKI
IGRALEC (Ali)

FRAN ?
TROJKA

DOLGOREPA
PAPIGA

VELIKA
CERKVENA
STAVBA,
STOLNICA

ENAKI
CRKI

TOLMUN,
KRTNICA

2

Andersen Nexo
SIROTA ?

KABINA
NA LADJI

RIMSKA
BOGINJA
JEZE

NORDIJSKO:
SMUČI

RUSKI BIČ

OTROŠKO
OBLAČILO

PRAPORČEK

MOŠKI
OKRAS

ZMRZNJENA
VODA

RJAVA
KOBILA,
KRAVA

Nagradna
križanka
št. 23

PESNICA
MUSER

ZGORNJA
PLAST
ZEMELJSKE
SKORJE

ZLATNIK
(starinsko)

RAZKUŽE-
VALEC

NAVZOČNOST

TISKARSKA
CRKA

RIKO
DEBENJAK

NAVJE

ORGAN
VOHA

ZDRAVILO
(pogovorno)

SLOVAR
(redko)

POGLAVAR
KOPTSKE
CERKVE

DIVJA
MAČKA

ČE

ORIENTALSKO
ŠIBANJE PO
PODPLATIH

KRANJ

ENAKI
CRKI

DUHOVNIK
(ironično)

IT. IGRALKA
MIRANDA

AN. PISATELJ
"Guliverjeva
potovanja"
EVROPSKA
REKA

EGIPTOVSKI
BOG ZEMLJE

NAIVNA
ŽENSKA

PARK

GEORGE
YOUNG

KERSNIK
JANKO

3

ČEHOV
ANTON

MESTO
V
SRBIJI

PASJA
PASMA

AVTOR
"MIKLOVE
ZALE"
(Jakob)

FRANCOSKI
FILMSKI
KOMIK

KRTAČA

ITALJANSKI
SLIKAR
(Da Vinci)

AM. IGRALKA
BLYTH

GLASBENIK
SOSS

VARNOSTNO
RAZSTRELIVO

ŽUPAN
POD
FRANCOZI

SATIRIK
BUCHWALD

ČEŠKO
MOŠKO IME

ETBIN
KRISTJAN

NEKDANJI
SLOVENSKI
IGRALEC (Ali)

FRAN ?
TROJKA

DOLGOREPA
PAPIGA

VELIKA
CERKVENA
STAVBA,
STOLNICA

ENAKI
CRKI

TOLMUN,
KRTNICA

2

Andersen Nexo
SIROTA ?

KABINA
NA LADJI

RIMSKA
BOGINJA
JEZE

NORDIJSKO:
SMUČI

RUSKI BIČ

OTROŠKO
OBLAČILO

PRAPORČEK